

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

NASZE DZIEDZICTWO

WYDAWNICTWA

(wydanie - 2019)

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

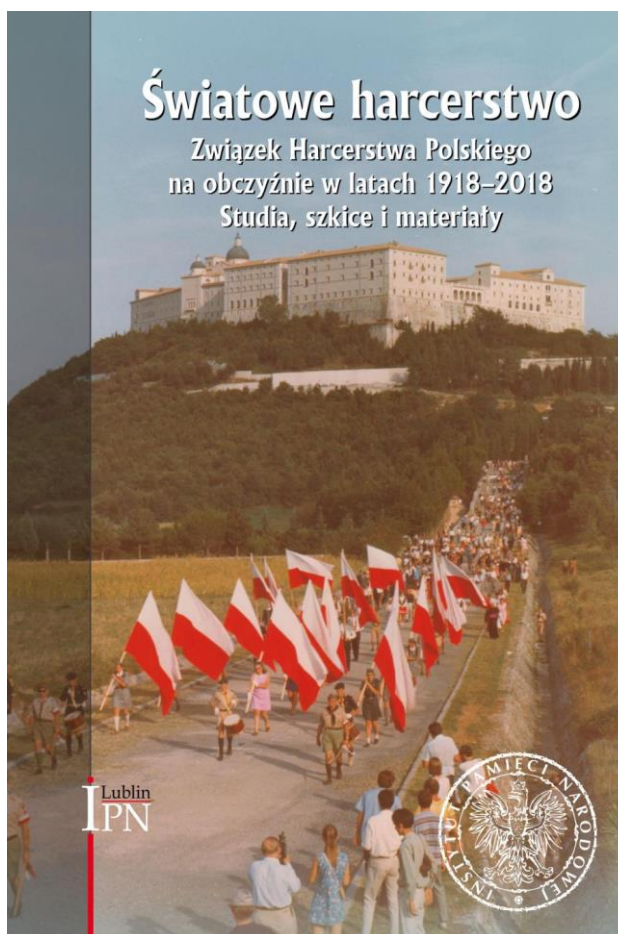
NASZE DZIEDZICTWO
Wydawnictwa

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO NASZE DZIEDZICTWO WYDAWNICTWA

***Tekst prezentacji opracowanej i wygłoszonej
przez hm. Teresę Szadkowską-Łakomy i hm. Jagodę Kaczorowską
na Międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez
Instytut Pamięci Narodowej
pt. „ Światowe Harcerstwo
Związek Harcerstwa Polskiego na Obczyźnie 1939-2016”
Pionki – Radom 16 i 17 listopada 2017***

Zredagowany tekst jest zawarty w publikacji z konferencji.

Tekst został zaktualizowany w lutym 2019.

1		<p>Prelekcja ta jest przygotowana na podstawie materiałów w londyńskim archiwum Związku Harcerstwa Polskiego oraz w zbiorach osobistych.</p>
2		<p>W archiwum mamy książki i inne wydawnictwa sprzed II Wojny Światowej, a nawet sprzed I Wojny Światowej. Niektóre zostały wydane ponownie jak n.p. książka Grodeckiej. Choć stare, zawierają tematy wychowawcze, które są nadal aktualne.</p>
3		<p>Podczas II Wojny Światowej, zaszła potrzeba wsparcia pracy harcerskiej i wychowawczej na środkowym Wschodzie, w Afryce i w Indiach oraz w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie. Zaczęły wychodzić pisma i książki o treści ideowej, metodycznej, historycznej i kulturowej. Początkowo niektóre wydawnictwa składali Arabowie, którzy nie znali języka polskiego.</p>
4		<p>Pisma tak jak te były drogocenną formą komunikacji. Przekazywały wiadomości z terenów i były źródłem materiałów, które były pomocne w prowadzeniu pracy w jednostkach.</p>
5		<p>Z czasem wydawano pisma nie tylko w Palestynie, ale również w Afryce (po lewej stronie) i w Indiach (po prawej).</p>
6		<p>Jedno z zadań Komitetu Naczelnego na Czas Wojny, który działał w Wielkiej Brytanii, było koordynowanie pracy harcerskiej poza Polską. W związku z tym Komitet wydawał pisma o różnorodnej tematyce dla dzieci, młodzieży oraz grona instruktorskiego.</p>
7		<p>Komitet prowadził szeroką działalność korzystając z pomocy Ministerstwa Oświaty i Ministerstwa Spraw Wojskowych. Wydawane były pisma w języku angielskim, w celu informowania o naszej pracy.</p>
8		<p>W Londynie Naczelnictwo ZHP wydało serię pism „Harcerstwo”. Pierwszy numer, w 1946 roku, poświęcony był Zjazdowi Kolegium Komitetu Naczelnego ZHP na Czas Wojny, który odbył się w Enghien.</p>
9		<p>Wojskowa Chorągiew Starszoharcerska również miała swoje pismo wydawane w Edynburgu w Szkocji.</p>
10		<p>Tu mamy przykłady kilku książek wydawanych w różnych krajach w latach czterdziestych: na Wschodzie...w Jerozolimie... w Indiach...w Londynie...w Stanach Zjednoczonych...</p>

11		<p>Wielu Polaków wywiezionych do Niemiec podczas wojny pozostało tam przez jeszcze kilka lat zanim udało się im wyjechać. Praca wychowawcza trwała dalej.</p>
12		<p>W 1950 roku Naczelna Rada Harcerska uchwaliła:</p> <p>„Biorąc pod uwagę wielkie nasze rozproszenia na emigracji, należy stwierdzić, że jedynym łącznikiem sięgającym do szerokich rzesz młodzieży, nawiązującym z nią bezpośredni kontakt jest czasopismo. Dlatego należy za wszelką cenę utrzymać wychodzące obecnie czasopisma, zwiększając ich nakład, by były dostępne nawet dla samotnej naszej młodzieży.</p> <p><i>Należy jednak dążyć do podniesienia poziomu tych czasopism – rozbudowując dział kultury, historii, geografii Polski, który powinien być ujęty w formie ciekawej, urozmaiconej różnymi konkursami.</i></p> <p><i>Należałoby również wprowadzić dział regionalizmu polskiego, ponieważ brak wiadomości z tej dziedziny powoduje często w terenie wypaczanie rzeczywistości.</i></p> <p><i>W dążeniu do utrzymania poziomu, należałoby raczej pewne wydawnictwa łączyć.</i></p> <p>Stabilizujące się warunki emigracyjne winny wpłynąć na samowystarczalność gospodarczą wydawnictw.</p> <p><i>Komendy terenowe sprawy prenumeraty winny postawić stanowczo.</i></p> <p>Gdyby jednak wyłoniła się konieczność subsydiowania, to i za tę cenę czasopisma utrzymać należy”.</p> <p style="text-align: right;"><small>(Archiwum ZHP [Wiadomości Urzędowe, październik1950 (E/2/3)] – Londyn)</small></p> <p>Podobne uchwały oraz dyskusje na temat wydawnictw figurują w protokołach z Naczelnych Rad Harcerskich, ze Zjazdów oraz z zebrań Naczelnictwa.</p> <p>Warto tu zaznaczyć, że pisma i książki były wydawane przeważnie własnym kosztem. Autorzy i redaktorzy pracowali bezpłatnie.</p>
13		<p>Główne Kwatery Organizacji Harcerki i Organizacji Harcerzy wydawały swoje czasopisma: Harcerz, Znicz, W Kręgu Rady, Ogniwa, Bądź Gotów. W latach 50-tych Naczelnictwo wydawało czasopismo p.t. „W Kręgu Rady- materiały do pracy zuchowej”.</p>
14		<p>Promowano pisma harcerskie w społeczeństwie polskim.</p>

15		<p>W lecie 1955 roku odbył się w Kanadzie Skautowy Jamboree Światowy, na który nie zostaliśmy zaproszeni. Naczelnictwo, przywiązując dużą wagę do akcji sprawy Jamboree, powołało specjalną komisję, która opracowała plan akcji, włącznie z wydaniem specjalnego numeru „Bądź Gotów” w języku francuskim i angielskim. Egzemplarze tego wydania były rozesłane do wszystkich organizacji skautowych oraz były kolportowane przez naszych harcerzy, którzy odwiedzali Jamboree.</p> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [BIN, październik 1955 (E/2/5)] – Londyn)</p> <p>W tym specjalnym numerze ukazał się list redaktora o następującej treści:</p> <p>Drodzy Bracia Skauci,</p> <p>Skauci całego świata zjeżdżają się na Jamboree, które odbywa się obecnie w Kanadzie.</p> <p>Jest to wielkie wydarzenie dla wszystkich chłopców, którzy należą do Ruchu Skautowego założonego przed laty przez wielkiego przyjaciela młodzieży, Roberta Baden-Powella.</p> <p>Hasło tegorocznego Jamboree to – „Nowe Horyzonty”. Ale te nowe horyzonty nie otwierają się dla wszystkich.</p> <p>W tym roku na Jamboree przy Waszych ogniskach zabraknie młodzieży z za Żelaznej Kurtyny. Zapewniamy Was, że są nieobecni nie dlatego że nie chcą przyjechać ale dlatego że nie mogą.</p> <p>„Bądź Gotów” to miesięczne pismo harcerzy. Wydawane jest w Londynie po polsku dla harcerzy żyjących w wolnym świecie. Oni również na Jamboree przybyć nie mogą z powodów od nich niezależnych.</p> <p>Z okazji Jamboree postanowiliśmy wydać nasze pismo w języku angielskim i francuskim, aby zmanifestować nasze głębokie przywiązanie do Skautowych Ideałów i aby dać Wam znać, że chociaż w krajach pod sowiecką okupacją Ruch Skautowy jest zakazany, żyje on jednak wśród młodych Polaków przebywających w wolnym świecie.</p> <p>Czuwaj! Redaktor</p>
16		<p>Główna Kwatera Starszego Harcerstwa oraz kręgi wydawały pisma i komunikaty.</p>
17		<p>W naszym archiwum znajduje się arabskie pismo skautowe z 1955 roku, w którym jest artykuł hm. Zygmunt Szadkowskiego o naszym Harcerstwie..</p> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [E/4/2/3] – Londyn)</p>
18		<p>... a podobny artykuł ukazał się w węgierskim piśmie skautowym w 1958 roku..</p> <p style="text-align: right;">(Zbiory rodzinne – T. Szadkowska-Łakomy)</p>

19		<p>W 1956 roku miesięcznik harcerzy „Bądź Gotów” i miesięcznik harcerek „Ogniwa” połączyły się w jedno pismo p.t. „Na Tropie”.</p>
20		<p>W Polsce zmieniano nazwę, mundury, prawo i przyrzeczenie. Jednak prawdziwego ducha harcerskiego w Polsce nie udało się wygasić. W 1957 roku hm. Zygmunt Szadkowski zwrócił się do gen. Władysława Andersa z prośbą o finansowe wsparcie „na zwiększenie nakładów pism oraz druk i przedruk podręczników”, które wysyłało do Polski. W liście do Generała podał tekst podziękowania od Głównej Kwatery w Warszawie za poprzednie wysyłki:</p> <p>„Centralna Biblioteka GKZHP kwituje odbiór książek oraz wyraża serdeczne podziękowania za przesyłkę. Książki bardzo przydadzą się nam w pracy. Ewentualne dalsze przesyłki książkowe uprzejmie prosimy kierować na adres Centralnej Biblioteki GKZHP, Warszawa ul. Konopnickiej 6, I p. bibliotekarka Iza Radziejewicz, Warszawa dn. 5 marca 1957”.</p> <p>Dh Szadkowski podkreślił też potrzebę pomocy paczkowej dla instruktorów i instruktorek, którzy niedawno opuścili więzienia lub przebywają w Rosji Sowieckiej.</p> <p style="text-align: right;">(Archiwum ZHP [A/3/2/1] – Londyn)</p>
21		<p>W artykule w Orle Białym z 23 lipca 1959, hm. Zygmunt Szadkowski cytuje z listu, który dotarł do Naczelnictwa od dwudziestoletniego harcerza z Polski:</p> <p>„W moje ręce dostało się „Pokłosie” zlotu w Waterloo Michigan (1955). Przeczytałem go jednym tchem, najbardziej wzruszyła mnie wstępna gawęda ... Takie słowa pomagają wytrwać, budują człowieka, dodają zapału. Oby ze słowami takimi spotykać się jak najczęściej jest to jedno z marzeń Waszych braci w Kraju...Do „harcerstwa” wstąpiłem po październiku...lada dzień wypisuję się, mam dość”.</p>
22		<p>Od lat 60-tych Naczelnictwo wydaje „Ognisko Harcerskie” dla starszyny harcerskiej.</p>
23		<p>Biuletyn Informacyjny Naczelnictwa (BIN) i Wiadomości Urzędowe są drogocennym źródłem informacji n.p. w przygotowaniu prelekcji na tę konferencje.</p> <p>Należy tu zwrócić uwagę, że nazwa naszej organizacji jest podana jako „ZHP” na Biuletynie Informacyjnym Naczelnictwa. Na Wiadomościach Urzędowych nazwa jest podana w całości jako „Związek Harcerstwa Polskiego”, a zwrot „poza granicami Kraju” określa gdzie Naczelnictwo działa.</p>

24		<p>W 1990 roku Naczelnictwo otrzymało zaproszenie na konferencję brytyjskich skautów. W związku z tym wydano dwie broszurki po angielsku, aby rozprowadzić podczas konferencji. Do naszej delegacji dołączyły dwie osoby z Polski. Po pierwszym dniu obrad, organizatorzy niespodziewanie zaprosili naszą delegację do wygłoszenia krótkiego referatu następnego rana na temat polskiego skautingu. Referat pisany przez całą noc został później wydany.</p>
25		<p>W Zeszytach Historycznych wydawanych w Londynie jest dużo materiału o działalności naszego ruchu od jego początków.</p> <p>W Archiwum naszym mamy wydawnictwa z różnych terenów naszego działania. Oto kilka przykładów:</p>
26		<p>Argentyna</p>
27		<p>Australia</p>
28		<p>Francja</p>
29		<p>Kanada</p>
30		<p>Stany Zjednoczone</p>
31		<p>Wielka Brytania</p>
32		<p>Główna Kwatera Harcerzy wydaje podręczniki, które są stale aktualizowane według potrzeb, chociaż ideologia pozostaje ta sama. Teraz są również w elektronicznej formie na witrynie organizacji.</p>
33		<p>To samo się tyczy Głównej Kwatery Harcerzy, która oprócz książek i podręczników wydaje czasopismo „Węzełek” od niedawna w elektronicznej formie.</p>

34		<p>Czasopisma Naczelnictwa „Ognisko Harcerskie” i „Na Tropie” wychodzą teraz w formie papierowej i w formie elektronicznej na witrynie Związku.</p>
35		<p>Naczelnictwo wydaje regulaminy.</p>
36		<p>Nasze Złoty Światowe są upamiętniane albumami i dzienniczkami.</p>
37		<p>Patrząc w przyszłość, zależy nam, aby historia naszego Związku oraz historia Narodu Polskiego była prawidłowo zadokumentowana. Jest już kilka prezentacji w cyklu „Nasze Dziedzictwo”, które będą dostępne na witrynie Związku.</p>
38		<p>e-gazetka powstała, z inicjatywy Głównej Kwatery Harcerki, jako część przygotowań do stulecia harcerstwa. Zawiera bogaty materiał ideowy, historyczny, metodyczny, praktyczny...</p>
39		<p>Poprzednie pokolenia harcerskie rozrzucone po świecie w ten sposób utrzymywały kontakt ze sobą. <i>(1950-W Kręgu Rady(4), 1950-Harcistrz(Styczeń),1948-W Kręgu Rady(X), 1951-Harcistrz)</i></p> <p>Tu są wiadomości z działalności harcerskiej w Wielkiej Brytanii, Francji, Belgii, Hiszpanii, Australii, Chile, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Niemczech, Szwecji, Afryce, Argentynie, Austrii, Danii (14 krajów)</p> <p>Technologia robi wielkie postępy i dzisiaj...</p>
40		<p>...mamy Czuwaj Blog, Facebook i podobne formy komunikacji. Tym sposobem porozumiewa się dziś młodzież z całego świata.</p> <p>Do niedawna wszystko było na papierze i zostało zachowane w archiwach po całym świecie. Elektroniczne dokumenty też należy zabezpieczyć, aby nie zginęły w eterze.</p>
41		<p>Czas, wysiłek i poświęcenie w tworzeniu publikacji – czasem w bardzo trudnych warunkach - należy docenić.</p> <p>Publikacje te nie były i nie są celem same w sobie, lecz są integralną częścią wychowywania i przygotowywania młodzieży do pełnienia harcerskiej służby.</p>
42		<p>Materiał z Archiwum ZHP oraz ze zbiorów rodzinnych opracowały hm. Teresa Szadkowska-Łakomy i hm. Jagoda Kaczorowska. Londyn - listopad 2017 (Tekst zaktualizowany – luty 2019)</p>